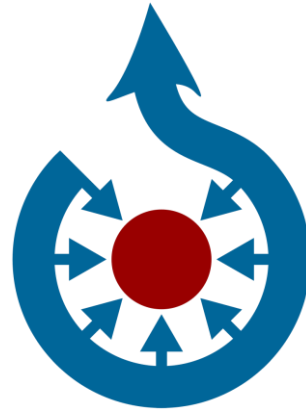
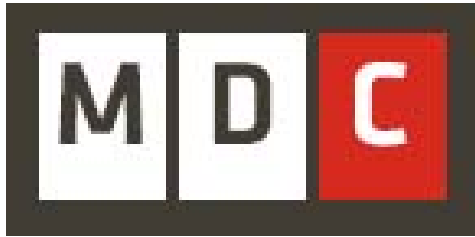

Viquiprojecte Memòria Digital de Catalunya

Carles Paredes Lanau

Definició del projecte

VIQUIPÈDIA
L'enciclopèdia lliure

Característiques generals del projecte

- Origen del projecte
- Antecedents
 - Viquimodernisme
 - Viquiprojecte Biblioteca Museu Víctor Balaguer
 - Reptes identificació de fotografies per xarxes
- Objectius bàsics:
 - Incrementar la presència de fotos històriques a la Viquipèdia
 - Visibilitzar fons digitalitzats sovint dispersos en diversos repositoris
 - Atribuir correctament les llicències a les imatges en domini públic
 - Fomentar la utilització d'aquestes imatges a través de la seva importació a Wikimedia Commons

Fases

febrer - juliol 2019

2 març - 21 juliol 2019

22 juliol - 9 agost 2019

24 abril 2019 - actualitat

- KRLS
- Isidre blanc
- Altres viquipedistes

Anàlisi

- Definició abast del projecte
 - Interès enciclopèdic
 - Domini públic autors (vigent o proper)
- Col·laboració dels viquipedistes
 - Determinació de la data de les imatges i defunció dels autors
- Decisió final: selecció de fons
 - Fons fotogràfic Salvany (Biblioteca Catalunya - BC)
 - Fons fotogràfic Marcel·lí Gausachs (BC)
 - Fons fotogràfic sobre les Balears (BC, parcial)
 - Arxiu fotogràfic - Fons personals del Centre Excursionista de Catalunya (parcial)
 - Materials gràfics (BC, parcial)

Importació

- Dades per a la importació:
 - Autor
 - Títol
 - Descripció
 - Lloc representat
 - Data
 - Col·lecció
 - Número d'inventari de cada fons
 - Crèdits d'adquisició
 - Font
- Codi d'importació
- Jerarquització i categorització a Wikimedia Commons

Concurs

- **Funcionament:**
 - Creació del viquiprojecte
 - Puntuació segons quantitat fotografies afegides a articles de la Viquipèdia o Wikidata
 - Premis
- **Obert a tots els viquipedistes**
- **Promoció:**
 - Anuncis a la taverna i xarxes socials
 - Contacte amb viquipedistes prèviament interessats en la temàtica
 - Projecte destacat al portal

Exemples

Xalet refugi d'Ull de Ter

Wikidata: xalet refugi d'Ull de Ter (Q22227447), refugi de Setcases, actualment enderrocat

Al·lies: Xalet Veil d'Ull de Ter

El **Xalet refugi d'Ull de Ter** és un refugi del municipi de **Setcases** (Ripollès). És un edifici que forma part de l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.

De voltes de pedra apuntada, el teulat de forta pendent era enquinatrat, i les finestres de fusta vermelles. Es cobreix el 13 de setembre de 1908. Enrunat entre el 1936-39.^[1] Actualment es troba en runes i sols en resta una petita part de les voltes. Va ésser substituït per un nou refugi.^[1]

Història

[modifica | modifica el codi]

Probablement la primera referència escrita per a construir un refugi per la zona d'Ull de Ter sigui la d'en **Carles Bosch** de la Trinxeria, qui el 1887, en el llibre "Recorts d'un excursionista", digué:

"Los aficionados á caserras y excursions qu' estuiejan á Camprodon haurian de fer construir á prop de la Jassa de Morens una barraca ó chalet de fusta pera poderhi passar alguns dias ab comoditat. Morens es lo centro de caserras d' isarts, liebras, y perdius blancas, y centro de excursions pera recorrer los Pirineus fins á Puigmal."^[2]

Durant l'any 1906, per iniciativa de Cèsar August Torras, llavors president del Centre Excursionista de Catalunya, va anar prenent la idea de construir una xarxa de refugis de muntanya tot començant pel cercle d'Ulldeter.^[3]

El maig de 1907 es decideix fomentar una subscripció per ajudar a pagar la construcció. El projecte i l'execució de les obres va anar a càrrec de la Secció d'Arquitectura del Centre Excursionista, sent dirigida pel seu president, l'arquitecte **Jeroni Martorell**. A finals de juny del mateix any una comissió, juntament amb veïns de Setcases i el paleta de Camprodon Sr. Pagès van pujar al pla d'Ulldeter, escolint finalment un pla dalit d'un turó a uns 100 metres de les urgències del naivement del Ter. El lloc era també molt adequat pel fàcil accés als pics de Bastiments, de la Dona, i el Gra de Fajol, així com per iniciar la travessa a Núnia o Carançà a través del Coll de la Marrana a Foest, o cap a Mentel, el Costabona o el Canigó a l'est.

L'Ajuntament de Setcases volia cedir els terrenys gratuïtament, però indagacions del Centre van trobar que els terrenys pertanyien a l'Estat. A través d'una instància enviada al Ministerio de Fomento el 16 de juny de 1907, es demanà la concessió o el permís per a ocupar una hectàrea de terreny a fi de construir-hi el xalet-refugi. Després de moltes gestions i esforços per a vèncer la burocràcia ministerial, el juliol de 1907 s'obtingué l'autorització junt amb la d'aprofitar la pedra i fusta que allí existissin. A principis d'agost el Sr. Pagès, mestre de cases encarregat de les obres, i la seva brigada van començar a bastir la barraca on allotjar-se com a pas preliminar a la construcció del xalet-refugi. A finals de setembre de 1907 calgué parar els treballs fins al 5 de juliol de 1908 degut al fred i el mal temps. En aquell moment ja hi havia les parets fins arran del primer pis i els arcs de descàrrega que haurien de suportar la volta del mateix. Tot i el mal temps d'aquell estiu, el 13 de setembre de 1908 van poder celebrar la festa de la Revelosa commemorant l'acabament de la coberta sense

cap accident. El mal temps de l'estiu de 1909 va obligar a posposar la inauguració fins al 25 de juliol de 1909 així com l'inici de les obres del segon mòdul de l'edifici per a traginers i cavalcadures.

El xalet-refugi tenia una planta baixa de 160m2 i dos pisos, amb una espaiosa sala-menjador, cuina, WC i dormitoris per a una vintena de llits. La base de construcció era de maçoneria i el ciment amb bigues de ferro. La Sociedad General de Asfaltos y Cementos Portland de la Pobla de Lillet va donar 200 quintars de ciment pel projecte. Tot el material, excepte les pedres es pujava des de Camprodon amb corrues de muls.

Abans del mes d'agost de 1907 ja s'havien reunit 9.903,90 pessetes (equivalent a 59,53 Euros actuals). A banda del mateix Centre i alguns dels seus socis, la Diputació i l'ajuntament de Barcelona van també contribuir amb 2.470 pessetes cadascun. També van contribuir els ajuntaments de Camprodon, St. Joan de les Abadesses, Ripoll i Ribes de Freser, així com el Cercle del Liceu i la colònia estuiejants de la burgesia barcelonina a Camprodon. El Centre va organitzar festes (un parell al Park Guell, una al Frontó Comtal, o el primer "tornej català de Foot-ball") a fi de recollir diners per a la construcció del xalet-refugi. A finals de l'estiu de 1908 ja s'havien reunit 21.377,90 pessetes. El cost total del projecte, segons la Memòria publicada pel mateix Centre Excursionista el 1914, pujà fins a 48.178,62 pessetes (equivalent avui a 289,56 Euro).

El servei de restauració i administració es confià al Sr. Antoni Rigat, fondista de Camprodon, mitjançant tarifes fixades pel Centre: 3,5 pessetes de dinar o sopar i 2,5 pessetes per dormir els no-socis i 1,5 els socis. El 18 de setembre de 1909 es donà per acabada la temporada a causa de les primeres nevades.

L'exploració del xalet-refugi havia proporcionat un benefici de 121 pessetes.^[4]

Aquest primer refugi a Ulldeter situat a la part alta de circ, a 2.393 m, es va obrir el 25 de juliol de 1909 essent el que es considera el segon refugi de muntanya de Catalunya (el xalet de Cortalets (Taurinyà, Conflent) es va obrir el 1899) i el primer de l'Espanya. Construït amb estil noucentista,^[5] va estar obert fins a la Guerra Civil quan va quedar tancat i després abandonat fins que va ser parcialment dinamitat pels franquistes per tal que no s'hi aixopluguessin els maquis. Amb el temps va quedar enrunat i actualment només queden dempeus algunes restes amb una placa commemorativa.^{[6][7]}

Xalet refugi vell d'Ull de Ter i a primer terme, les quadres

Quadres i el Gra de Fajol al fons

Placa commemorativa

Xalet refugi d'Ull de Ter

Cantonada del xalet refugi d'Ull de Ter

Xalet refugi d'Ull de Ter i Pic de Bastiments

El refugi nou

[modifica | modifica el codi]

Coord: 42°39′20″N·21°46′58″E﻿ / ﻿42.65556°N 21.78278°E﻿ / 42.65556; 21.78278

 Xalet refugi d'Ull de Ter	
 <div>Xalet refugi d'Ull de Ter el 1918</div>	
Dades	
Tipus	Refugi de muntanya
Localitzat en l'àrea protegida	Parc Natural les Capçaleres del Ter i del Freser
Arquitecte	Jeroni Martorell i Terrats
Creació	1909
Construcció	S. XX Inici
Cronologia	
 demolició 	
Característiques	
Estat d'ús	enderrocac o destruït
Estil arquitectònic	Modernisme
Alçada	2.389 m
Ubicació geogràfica	
Estat:	Espanya
Autonomia:	Catalunya
Vegueria:	Comarques gironines
Comarca:	Ripollès
Municipi:	Setcases
Localització	Valter (enderrocac), Setcases (Ripollès)
<div><div><div></div></div><div><div></div></div></div>	

Revisió

- Comprovació de la correspondència fotografia - article enciclopèdic
- Retoc de les fotografies
 - Eliminació de les marques d'aigua
 - Retall o gir de la imatge
- Correcció de fotografies mal identificades
- Recerca col·laborativa i ús de xarxes socials
- Addició de coordenades
- Projecte sempre obert

Impacte per fases

- Anàlisi i importació
 - 21.661 fotografies de 22 autors penjades a Wikimedia Commons (22.318 actualment)
- Concurs
 - 15 participants
 - 633 imatges a articles a la Viquipèdia en català (actualment 2.179)
 - 49 imatges a Viquipèdies en altres llengües (actualment 199), 22 idiomes diferents
- Revisió:
 - 11.991 fotografies mal llicenciades
 - 1.054 descripcions poc acurades o errònies
 - 1.104 coordenades afegides

Dificultats

- Manca d'una ontologia comuna
 - Discrepàncies de criteris / camp segons fons
- Manca d'informació de les imatges
 - Autors sense data de defunció
 - Descripcions vagues o sense correspondència

Conclusions

- Alt impacte del projecte (nombre d'imatges i participació)
- Evidència necessitat unificació ontologies entre repositoris
- En ocasions, manca de cura del catàleg
- Desconeixement sobre llicències o incorrecta atribució
- Importància accessibilitat i filosofia col·laborativa

I ara què?

- Necessitat de llocs d'intercanvi per:
 - compartir errades del MDC perquè siguin esmenades
 - crear guies d'estil comunes per a la catalogació i automatització
 - conscienciar de la importància de les llicències obertes
- Continuació del projecte
 - Ús de més imatges als articles
 - Fase de revisió permanentment oberta
 - Seguiment de nous autors que entrin en domini públic
 - Recerca de nous fons per afegir-los al MDC
 - Model per a nous projectes similars
- Debat sobre relació entre repositoris oficials / privats i projectes oberts a la xarxa

Bibliografia

- Memòria Digital de Catalunya <https://mdc1.csuc.cat/>
- Col·leccions Centre Excursionista de Catalunya. MDC <https://mdc1.csuc.cat/ca/collist/CEC>
- Col·leccions de la Biblioteca de Catalunya. MDC <https://mdc1.csuc.cat/ca/collist/BC>
- Pàgina del viquiprojecte https://ca.wikipedia.org/wiki/Viquiprojecte:Mem%C3%B2ria_Digital_de_Catalunya
- Categoria de les imatges a Wikimedia Commons
https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Images_from_Mem%C3%B2ria_Digital_de_Catalunya
- Registre d'errors
https://commons.wikimedia.org/wiki/Commons_talk:Wikiproject_Mem%C3%B2ria_Digital_de_Catalunya
- Imatges pendents d'identificar https://ca.wikipedia.org/wiki/Usuari:Isidre_blanc/proves/fotos_a_identificar
- Proveïment participatiu via Twitter: <https://twitter.com/esthersole/status/1144573156335611904>
- Josep Blasco, Joan. *La Viquipèdia es nodreix amb fotos antigues d'Andorra*. 21 d'agost 2019.
<https://www.elperiodic.ad/noticia/73720/la-viquipedia-es-nodreix-amb-fotos-antigues-dandorra>

Moltes gràcies